

REGION | MALOJA
REGIUN | MALÖGIA
REGIONE | MALOJA

Missiva

da la conferenza dals presidents da la Regiun Malögia

**per mauns da las votantas e dals votants da las vschinaunchas da la regiun
concernent**

**Iniziativa davart la construcziun e gestiun d'ün center da
sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints illa
Regiun Malögia**

Register dal cuntgnieu

Per lecturas e lectuors in prescha

1. Situaziun da partenza
2. Ulteriura procedura in cas cha l'iniziativa vain approveda
3. Pusiziun dal comitè d'iniziativa
4. Proposta da la conferenza dals presidents

Fich stimedas votantas, fich stimos votants

La conferenza dals presidents da la Regiun Malögia Als suottametta la missiva per la votaziun a l'urna dals 10 favrer 2019, cur ch'Ellas/Els decidan davart l'iniziativa davart la construcziun e gestiun d'ün center da sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints illa Regiun Malögia e cun que davart la cumplettaziun da l'art. 6 al. 2 dals statüts da la Regiun Malögia.

Per lecturas e lectuors in prescha

Ils 29 schner 2018 ho il comitè d'iniziativa, per il quèl haun suottascrit ils signuors G. Reto Staub, Andry Niggli e Marco Schmied, inoltro l'iniziativa "Construcziun e gestiun d'ün center da sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints illa Regiun Malögia". L'iniziativa cun 1641 suottascripziuns examinadas da las vschinaunchas es gnida declarada scu valabla.

L'iniziativa pretenda:

La construcziun e la gestiun d'ün center regiunel da sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints dess gnir resguardada scu incumbenza regiunela da la Regiun Malögia. Perque saja da cumpletter l'art. 6 al. 2 dals statüts da la Regiun Malögia in tela maniera cha la construcziun e la gestiun d'ün center regiunel da sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints vegna declarada scu incumbenza regiunela. Cotres dess la Regiun Malögia gnir autoriseda da dvanter activa sün quist sector.

Ils iniziants faun valair cha'l bsögn per ün center da sport sün glatsch illa Regiun Malögia saja incontesto. Il tema d'üna halla da glatsch cuvernedada cun ün tet saja in discussiun daspö ans. Il pü grand problem saja la finanziaziun, causa cha üngüna vschinauncha da la Regiun Malögia nu saja pronta da fabricher e finanziaier svesch il center da sport sün glatsch.

Cun l'iniziativa dess gnir s-chaffieu ün pais politic per evaluar il meglder lö pussibel per ün center regiunel da sport sün glatsch, per planiser ün proget preliminar cun credit e per formular il proget concret cun credit da fabrica e per realiser quel il pü svelto pussibel.

Ils iniziants faun valair ch'ün center regiunel da sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints cuvernedada cun ün tet tuocho tar l'infrastructura da basa e tar la spüerta da basa d'üna destinaziun da sport turistica scu l'Engiadin'Ota e saja perque da prioriser politicamaing.

In cas cha l'iniziativa vain approveda sun previs ils seguaints pass:

- Votaziun davart üna cunvegna da prestaziun traunter la Regiun Malögia e tuot las vschinaunchas politicas da la Regiun Malögia, cun la quela las singulas vschinaunchas da la

Regiun Malögia incumbenzeschan la Regiun Malögia d'evaluer il lö e da realiser eventuelas revisiuns da la planisaziun locala necessarias e d'adatter il plan directiv regiunel.

- Votaziun davart üna cunvegna da prestaziun traunter la Regiun Malögia e tuot las vschinaunchas politicas da la Regiun Malögia, cun la quela las singulas vschinaunchas incumbenzeschan la Regiun Malögia da fer sclerimaints complessivs per fixer ils purteders da la fabrica scu eir da deliberer ün credit da planisaziun per elavurer ün proget preliminar inclusivmaing preventiv fin a la dumanda da fabrica.
- Votaziun davart üna cunvegna da prestaziun traunter la Regiun Malögia e tuot las vschinaunchas politicas da la Regiun Malögia, cun la quela las singulas vschinaunchas incumbenzeschan la Regiun Malögia da funder üna societad da gestiun, da construir e da mner il center da sport sün glatsch.

Minchüna da quistas cunvegna da prestaziun po gnir approveda u refüsedada da mincha singula vschinauncha. In cas cha üna u püssas vschinaunchas refüseschan la cunvegna da prestaziun, stuvesse alura gnir elavureda üna nouva cunvegna da prestaziun cun üna nouva clef da repartiziun.

La conferenza dals presidents da la Regiun Malögia ho decis in occasiun da sia tschantada dals 13 december 2018 da suottametter als votants la preschainta missiva davart l'iniziativa da la Regiun Malögia "Construcziun e gestiun d'ün center da sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints illa Regiun Malögia" cun la proposta d'approver l'iniziativa, per cha regna trasparenza davart l'ulteriura procedura, cun la resalva d'ulteriuras retscherchas e la stipulaziun da las cunvegna da prestaziun necessarias.

1. Situaziun da partenza

Ils 01. november 2017 ho ün comitè d'iniziativa chi as cumpuona da:

- Andry Niggli, Pro Halla da glatsch Engiadina, Samedan
- Marco Schmied, Pro Halla da glatsch Engiadina, Celerina / Schlarigna
- Gian Reto Staub, Pro Halla da glatsch Engiadina, San Murezzan
- Andri Casty, suprastant CDH San Murezzan, Zuoz
- Hanspeter Brenna, suprastant CDH San Murezzan, San Murezzan
- Marcel Knörr, suprastant CDH San Muezzan, Celerina / Schlarigna
- Roberto Clavadätscher, suprastant CDH San Murezzan, San Murezzan

comunicho a la Regiun Malögia da vulair cumazer a ramasser suottascripziuns in dumen-
gia, ils 05 november 2017, per l'iniziativa Regiun Malögia "Construcziun e gestiun d'ün cen-
ter da sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints illa Regiun Malögia".

L'iniziativa es formulada scu segua:

Iniziativa Regiun Malögia

Construcziun e gestiun d'ün center da sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints illa Regiun Malögia

La construcziun e la gestiun d'ün center da sport regiunel cun halla da sport e d'evenimaints
dess gnir resguardada scu incumbenza regiunela da la Regiun Malögia.

Perque saja da cumpletter l'art. 6 al. 2 dals statüts da la Regiun Malögia in tela maniera cha
la construcziun e la gestiun d'ün center regiunel da sport sün glatsch cun halla da sport e
d'evenimaints vegna declarada scu incumbenza regiunela. Uschè dess la Regiun Malögia
gnir autoriseda da gnir activa sün quist sector.

Ils 29 schner 2018 es l'iniziativa cun 1'641 suottascripziuns valablas gnida surdeda pers-
nelmaing a la Regiun Malögia. Confuorm al text da l'iniziativa es il comitè d'iniziativa autoriso
da retrer l'iniziativa cun decisiun da magiurited.

Scu motivaziun per l'iniziativa vain fat valair cha'l bsögn per ün center da sport sün glatsch
illa Regiun Malögia saja incontesto. Cha fin uossa üngün nu s'hegia exprimieu cunter ün
center da sport cun üna halla da glatsch e d'evenimaints. Il problem saja quel cha üngüna
da las dudesch vschinaunchas da la Regiun Malögia nu saja pronta da finanzier e da fabri-
cher ün tel center da sport sün glatsch.

Üna gruppa d'interess scu eir la politica examinescha daspö decennis eventuelas realisa-
ziuns d'üna halla da glatsch regiunela, fin uossa sainza success.

Cun l'iniziativa dess gnir raggiunt ün tschert pais politic per evaluar il meglder lö per ün center

regiunel da sport sün glatsch, per planiser ün proget preliminar cun credit e per formular il proget concret cun credit da fabrica e'l realiser il pü svelt pussibel.

Ils iniziants sun da l'avis ch'ün center regiunel da sport sün glatsch cun üna halla da sport e d'evenimaints cuvernedada cun ün tet tuocha tar l'infrastructura da basa e la spüerta da basa d'üna destinaziun turistica da sport scu l'Engiadin'Ota e saja perque da prioriser politicamaing. Ils iniziants Pro Halla da glatsch Engiadina haun fat elavurer la BPM Sport GmbH, Berna, ün stüdi d'examinaziun dal lö per üna halla da sport sün glatsch in Engiadina. In quist stüdi vain partieu d'ün bsögn da spazi da 3'800 m2 per üna halla simpla sainz'opziuns, ultra da que 2'000 m2 opziun pista da glatsch a l'exteriur e 1'200 m2 opziun halla da curling, totalmaing 7'000 m2. La varianta plus prevezza üna halla da glatsch plus cun piazza da parker e sector d'entreda da 5'800 m2, opziun pista da glatsch a l'exteriur 2'000 m2 ed opziun halla da curling 1'200 m2, totalmaing 9'000 m2.

La BPM vain a la conclusiun cha'l bsögn da surfatscha d'üna halla da sport sün glatsch saja traunter 3'000 m2 e 5'000 m2. In consequenza haun las vschinaunchas, la cumischiun da la halla da glatsch scu eir la cumünaunza d'interess Pro Halla da glatsch Engiadina proponieu totalmaing 13 lös cha BPM ho examinuo concernent lur confuormited, ma chi nu sun auncha gniesu examinuos cun las vschinaunchas respectivas in que chi riguarda lur realisabilitad, uschè ch'üna realisaziun es auncha avierta:

- Bergiaglia Vicosoprano
- Bergiaglia Malögia
- San Murezzan Islas (davous il magazin da pumpiers)
- San Murezzan Signal
- San Murezzan Ludains
- Celerina/Schlarigna Staz ARA
- Samedan Pitent
- Samedan Promulins
- Zuoz Mareg (sülla chesa da parker)
- Zuoz Piazza Pfosi Lyceum Alpinum
- S-chanf Serlas Ost
- S-chanf San Güerg
- S-chanf Bos-chetta Plauna

Scu fuorma giuridica da purteders arcumanda la BPM üna societad anonima u fundaziun.

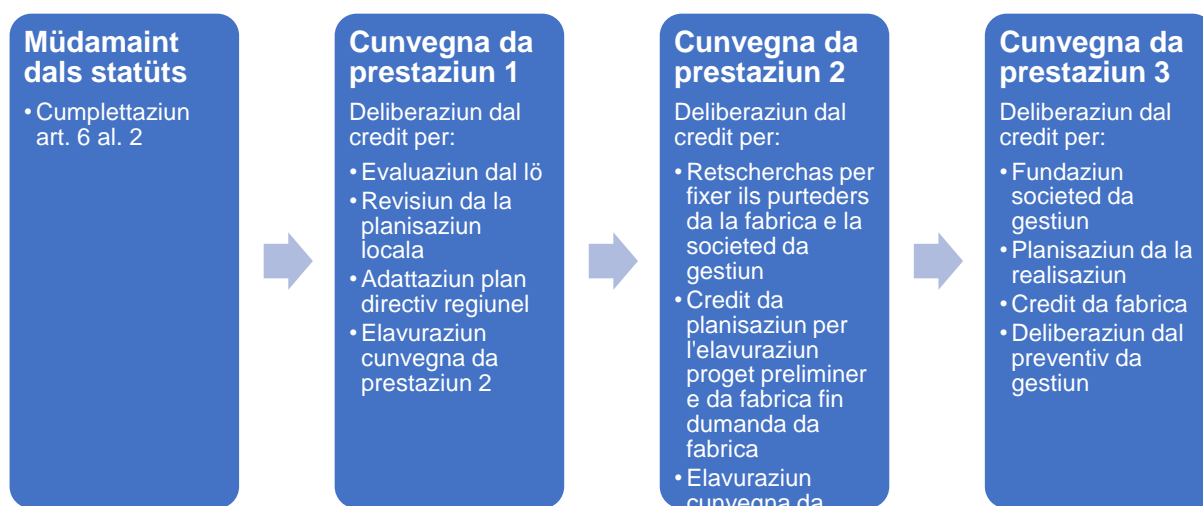
In que chi riguarda la stima dals cuosts indichescha la BPM per la gestiun dal glatsch a l'exteriur da Ludains scu eir per l'implant da Samedan ün preventiv da gestiun annuel da 0.8 fin 1.1 milliuns CHF. Per üna halla da glatsch climatiseda cun glatsch a l'exteriur e halla

da curling s'amunta il preventiv da gestiun a 1.2 fin 1.4 milliuns CHF.

Ultra da que explichescha la BPM cha que saja difficil d'utiliser üna halla glatsch eir scu halla d'evenimaints.

Our d'vista generela dess esser prioritar ün lö pü centrel pussibel e cun üna bun'avertüra cul trafic public. L'utilisaziun futura gniss simplificheda fermamaing taunt pels differents clubs da hockey sün glatsch da la val scu eir per squedras per turniers e champs da trenamaint. Il CDH San Murezzan per exaimpel ho dapü commembers da las vschinaunchas limitofas cu da San Murezzan svess.

2. Ulteriura procedura in cas cha l'iniziativa vain approveda

In cas cha l'iniziativa vain approveda in occasiun da la votaziun dal pövel dals 10 favrer 2019, vain cumpletto l'art. 6 al. 2 dals statüts da la Regiun Malögia.

Art. 6 al. 2 tuna scu segua:

Las vschinaunchas da la regiun haun decis cha las seguaintas incumbenzas cumünelas sajan incumbenzas regiunelas ed autoriseschan la regiun da gnir potenzielmaing activa in merit:

- *Alluntanamaint da las immundizchas*
- *Uffizi dal register fundiari*
- *Servezzan sociel regiunel*
- *Svilup regiunel*
- *Promoziun da la cultura illa regiun*

Da nouv gniss auncha tiers:

- *Construcziun e gestiun d'ün center regiunel da sport sün glatsch*

Tenor l'al. 3 da l'art. 6 dals statüts da la Regiun Malögia vegnan las incumbenzas transferidas tres üna cunvegna da prestaziun. Ella obliescha exclusivmaing las vschinaunchas respectivas. Que vuol dir cha mincha vschinauncha illa Regiun Malögia stu vuscher davart las cunvegns da prestaziun respectivas.

Zieva l'approvaziun da l'iniziativa stuvesan las singulas vschinaunchas da la Regiun Malögia vuscher davart üna cunvegna da prestaziun, cun la quela gniss concess a la Regiun Malögia ün credit da planisaziun fin e cun evaluaziun dal lö, la revisiun da la planisaziun locala e l'adattaziun plan directiv regiunel i'l import da ca. CHF 300'000.00.

Zieva l'approvaziun da la cunvegna da prestaziun faro la Regiun Malögia l'evaluaziun dal lö.

Zieva cha la Regiun ho fixo ün lö, stöglan eventuelmaing gnir fattas adattaziuns / modificaziuns da la planisaziun locala e dal plan directiv regiunel.

Üna vouta cha'l lö da construcziun es fixo e cha sun gnidas fattas las eventuelas adattaziuns da la planisaziun locala e dal plan directiv regiunel, vain stipuleda üna seguonda cunvegna da prestaziun chi cumpiglia las retscherchas per fixer ils purteders da la fabrica scu eir ün credit da planisaziun per elavurer ün proget preliminar inclusivmaing il preventiv fin a la dumanda da fabrica.

Üna terza cunvegna da prestaziun cumpiglia la fundaziun da la societad da gestiun (societad anonima, fundaziun, cooperativa eui.) scu eir ün credit da fabrica ed il preventiv da gestiun correspondent.

Zieva l'approvaziun da la terza cunvegna da prestaziun segua la planisaziun in detagl, da construcziun e la gestiun dal center da sport sün glatsch.

Minchüna da las vschinaunchas da la Regiun Malögia ho la pussibilitad d'approver u da refüser la cunvegna da prestaziun. In cas ch'üna vschinauncha refüsescha la cunvegna da prestaziun, nu stu ella neir bricha pajer. In quel cas stuvesan quists cuosts gnir repartieus sün las otras vschinaunchas – que chaschuness la votaziun davart üna nouva cunvegna da prestaziun - u alura nu pudess il center da sport sün glatsch gnir realiso, melgrô la fixaziun i'ls statüts da la Regiun Malögia.

La clef da repartiziun per la Regiun Malögia vain calceda minch'an danövmaing a basa dal numer dals abitants e la forza finanziaria da las vschinaunchas. Per l'an 2018 vela la seguainta clef da repartiziun:

Bergiaglia	6.31 %
Sils i.E. / Segl	3.61 %
Silvaplaua	6.72 %
San Murezzan	33.52 %
Puntraschigna	10.89 %
Celerina / Schlarigna	10.48 %
Samedan	12.64 %
Bever	2.94 %
La Punt Chamues-ch	3.58 %
Madulain	0.98 %
Zuoz	5.37 %
<u>S-chanf</u>	<u>2.96 %</u>
	100.00 %

3. Pusiziun dal comité d'iniziativa

Implaunt da sport sün glatsch Ludains cun bsögn da sanaziun in futur

In schner dal 2018 haun pudieu gnir ramassedas 1'641 suottascripziuns valablas infra ün fich cuort temp da s-chars trais mais per l'iniziativa davart la construcziun e la gestiun d'ün center da sport sün glatsch in Engiadina chi vain uossa suottamissa als votants per vuscher in merit. L'iniziativa es reuschida grazcha a l'ingaschamaint resolut da la societad "Pro Halla da glatsch Engiadina" e muossa cotres cha'l giavüschi vegna sustgnieu da las Engiadinaisas e dals Engiadinais e chatta eir a persunas chi sun prontas da surpiglier respunsabiltad. Daspö decennis rinviesschan las societeds da sport sün glatsch, singuls politikers e differents classas da la populaziun a la necessitad d'ün implaunt serro. In tuot l'Engiadina existan och pistas da glatsch aviertas (Malögia e Vicosoprano, San Murezzan, Samedan, Bever, Sils/Segl, Celerina/Schlarigna, Puntratschigna), ma be pocas chi sun adattadas pel sport sün glatsch confuorm a las reglas. L'implaunt da Ludains a San Murezzan stu probabelmaing gnir sano intensivmaing düraunt ils prossems ans, u cha la gestiun stu gnir sistida. Il lö actual vain ultra da que miss in dumanda fundamentelmaing our d'vista da la vschi-nauncha, ma eir causa la protecziun da l'ova. Pels circa 500 sportists activs in sports da massa e sport da talents giuvens, per scoulas, abitants, ma eir per turists chi ütilliseschan l'implaunt nu sun que bunas vistas.

La müdeda dal clima sforza d'agir

Güsta la sted 2018 ho musso a tuot la Svizra cha nos clima as müda svelto, in maniera persistenta e cuntinuedamaing. Quista müdeda chaschuna cuosts d'energia adüna pü ots

e cotres üna situaziun cun cuosts adüna pü ots tar ils implaunts existents. Ultra da que haun naiv e plövgia, radiaziun ferma dal sulagl, ma eir vent chod adüna darcho impedieu üna gestiun planisabla e stabila dals implaunts da sport. Numerusas annullaziuns da gös da trenamaint, da turnier e da maestraunzas i'l sport da giuventüna e da creschieus d'eiran e sun la consequenza da quista situaziun chi po be gnir eliminada cun üna halla da glatsch serreda e cotres climatiseda.

Vast potenziel d'utiliseders

Las gruppas d'utilisaziun da fich different gener paun garantir üna buna'utilisaziun da l'implaunt: Dürant la sted as preparan numerusas societeds d'amatuors ambiziunos da la Svizra e da l'ester, ma eir telas dal sport d'elita da las ligas correspudentas da professiunels per la prosma stagiun d'inviern; prümavaira ed utuon vegnan tiers squedras naziunelas e turniers. A partir da l'utuon utiliseschan las societeds localas l'implaunt cun üna gestiun regulara da maestraunzas e trenamaint fin in prümavaira. Eir il patinagi artistic fo gugent adöver da bunas cundiziuns da trenamaint, ed il sport da curling, ün segn distinctiv da la Svizra a maestraunzas internaziunelas e gös olimpics, cumplettescha il potenziel. Ün sguard pü precis conferma l'impreschiun cha tar societeds da professiunels e d'amatuors exista üna dumanda sauna e stabila per bunas infrastructures, cundiziuns da trenamaint inclusivmaing alloggi sün üna tschert'otezza, que cha l'Engiadina po offrir analog a las pussibiliteds pel sport da nuder, l'atletica ligera, pel sport da rembler e per ulteriurs genres da sport. La reputaziun da l'Engiadina/San Murezzan cun sia hotellaria eccellente es attractiva per numerusas societeds e squedras chi tscherchan ultra da l'otezza eir ün bun ambiant. Sainz'üna halla da glatsch serreda e climatiseda nu spordscha l'Engiadina però üngün motiv a las squedras naziunelas ed internaziunelas per gnir cò. L'effet da sinergia positiv da l'utilisaziun tres squedras externas e las societeds engiadinaisas da sport sün glatsch es grand e chaschuna per tuot ils utiliseders, inclusivmaing noss indigens e giasts, qualited pü ota e meglra rentabilitad da l'implaunt.

Cu vo que inavaunt?

Las vschinaunchas engiadinaisas haun uossa proponieu 13 lös pussibels chi stöglan gnir examinuos ed evaluos. L'orientaziun dess in mincha cas esser regiunela e chaschuner cuosts da gestiun pü bassas per l'intera regiun. Partenadis cun la Federaziun svizra da hockey sün glatsch (SIHF), Swiss Curling e Swiss Ice Skating dessan güder a garantir ün'utilisaziun naziunela ed internaziunela e cotres eir ün sustegn finanziel.

4. Proposta da la conferenza dals presidents

Il 13 december 2018 ho la conferenza dals presidents da la Regiun Malögia decis da suot-tametter als votants da la Regiun Malögia l'«Iniziativa davart la construcziun e gestiun d'ün center da sport sün glatsch cun halla da sport e d'evenimaints illa Regiun Malögia» illa votaziun dals 10 favrer 2019 e propuona d'approver l'iniziativa per s-chaffir trasparenza davart l'ulteriura procedura, cun la resalva d'ulteriuras retscherchas e cha vegnan stipuledas las convegnas da prestaziun necessarias.

In cas cha l'iniziativa vain approveda vain cumpletto l'art. 6 al. 2 dals statüts da la Regiun Malögia scu segua:

- ***Construcziun e gestiun d'ün center regiunel da sport sün glatsch***

Per la conferenza dals presidents da la Regiun Malögia:

Il president	L'administratura
Martin Aebli	Jenny Kollmar

In cas da dubi vela la versiun tudas-cha.